

LEIDRAAD VELUWSE ONTVANGSTLOCATIES

(2^E WIJZIGING)

Intro

Op 25 november 2019 heeft de VeluweAlliantie ingestemd met de Leidraad Veluwse ontvangstlocaties. Op 14 oktober 2022 is de eerste gewijzigde versie vastgesteld. Deze tweede wijziging heeft op hoofdlijn betrekking op:

- Stimuleren meer OV door toevoegen Dieren als potentiële Veluwe OV Poort
- Meer accent op de ontwikkeling van 'de Gouden Randen', inclusief het gebied GEUS, door het toevoegen van nieuwe ontvangstlocaties.
- Verwijderen potentiële TOP A50 Hoenderloo vanwege gewijzigd inzicht.
- Verplichting aanbieden bij Poorten van **deelfietsen** wordt vervangen door aanbieden van **huurfietsen**.
- Verplichting van een Informatiecentrum bij Poorten wordt i.v.m. haalbaarheid en betaalbaarheid afgeschaald tot een Veluws Informatie Punt.
- Stimuleren dat toiletten gratis zijn.

Doelen

Ontvangstlocaties helpen bij het realiseren van de volgende doelen:

- meer rust in de natuur waar de natuur het nodig heeft (recreatiezonering);
- versterken leefbaarheid voor inwoners (niet te druk maar ook niet te stil)
- bezoekers een beleving van de beste Veluwe geven;
- minder stikstof in de natuur en CO2 in het klimaat.

Deze doelen wordt door middel van bestemmingsmanagement integraal gerealiseerd. Goede en voldoende ontvangstlocaties is één van de middelen die voor een succesvol bestemmingsmanagement nodig zijn.

Wat is de centrale vraag?

Op de Veluwe geven we uitvoering aan bestemmingsmanagement. Daarmee willen we bezoekersstromen vanuit de hiervoor genoemde doelen sturen naar tijd en plek. De ontvangstlocaties hebben hierin een belangrijke rol. Bezoekers worden door goede marketing en communicatie heel gericht naar deze locaties gestuurd.

Voor een goede bezoekersspreiding zullen voldoende Veluwse ontvangstlocaties op de juiste locatie ontwikkeld moeten worden. Maar hoe bepalen we waar en met welke kwaliteit deze ontvangstlocaties moeten worden gerealiseerd? Deze vraag wordt in de Leidraad ontvangstlocaties beantwoord.

Reikwijdte notitie

We beantwoorden deze vraag eerst voor de OV locaties. Vervolgens wordt in een stappenplan de locatie keus voor de auto's uitgewerkt. Voor de Veluwe-(OV)Poorten en Veluwe-TOP's leidt dat tot een door de Algemene Vergadering VeluweAlliantie vast te stellen kaart met daarop de verdeling van deze ontvangstlocaties over de Veluwe. Tot slot gaan we in op de uitvoering met aandacht voor de gewenste regie en de noodzaak de Leidraad samen te respecteren.

Deze notitie is dus een verdelingsplan voor ontvangstlocaties op de Veluwe. De aanwijzing van een locatie geeft aan dat daar een Veluwe-

(OV)Poort of Veluwe-TOP zeer gewenst en kansrijk is maar leidt niet tot een verplichting tot daadwerkelijke realisatie. Het niet realiseren kan bij een evaluatie wel tot gevolg hebben dat de locatie geschrapt wordt en dat eventueel een andere locatie als alternatief wordt aangewezen.

Deze notitie zal worden betrokken bij de Veluwse lobby met als doel voor deze belangrijke ontwikkeling financiële steun te verkrijgen. Zo is deze notitie ook betrokken bij de aanvraag van de nieuwe Regiodeal voor de Veluwe.

Welke afweging maken we voor OV?

We stimuleren OV en we realiseren daarom verspreid over de Veluwe OV-Poorten. Dat zijn Apeldoorn, Arnhem, Ede-Wageningen, Nunspeet en Rheden. Vanwege de ambitie OV te stimuleren en de noodzaak van evenwichtige spreiding van bezoekers over de gehele Veluwe zijn Barneveld en Dieren aangewezen als potentiële Veluwe-OV-Poort. Dit anticiperend op de beoogde toeristische ontwikkeling van de Gelderse Vallei en IJsselvallei met als doel het kwetsbare Veluwemassief te ontlasten. Bovendien kan vanuit Dieren ook de Posbank goed bereikt worden met OV.

Alle overige stations op de Veluwe komen in aanmerking voor de status Veluwe-Halte. Een Veluwe-Halte is goed verbonden met de Veluwse recreatieve routes en is voorzien van informatie over het belevingsgebied waarin het is gelegen. Voor de IJsselvallei merken wij dat naast een Veluwe-OV-Poort in Dieren meer aandacht voor OV noodzakelijk is. De overige stations in dit gebied zijn echter qua omvang te beperkt om in aanmerking te kunnen komen voor de status van Veluwe-OV-Poort. Daarom is het ontwikkelen van tenminste twee Veluwe-Haltes in dit gebied ter stimulering van het OV zeer gewenst. Gezien de centrale ligging van de stations Twello en Klarenbeek wordt aan de gemeente

Voorst in overweging gegeven om in ieder geval deze twee stations als Veluwe-Halte t.b.v. de IJsselvallei te ontwikkelen.

Voor het geval er nieuwe stations op de Veluwe worden gerealiseerd dan komen die dus ook automatisch in aanmerking van de status van Veluwe-Halte. Mocht er de wens zijn om een nieuw station te realiseren als OV-Poort zal eerst de afweging worden gemaakt of daarmee voldoende wordt bijgedragen aan de Veluwse doelen. Bij die afweging zullen in ieder geval ook de stappen 2, 3, 4 en 5 uit onderstaande afwegingskader voor auto's worden toegepast.

Welke afweging maken we voor de auto?

Voor een aantal ontvangstlocaties is de precieze locatie al bekend. Het zijn al eerder gerealiseerde locaties zoals 't Leesten bij Ugchelen, de Posbank en Nunspeet. Echter voor een goede spreiding van bezoekers door middel van bestemmingsmanagement zijn er voor de auto meer strategisch gelegen ontvangstlocaties nodig. Deze nieuwe locaties voor Veluwe-Poorten, Veluwe-TOP's en Startpunten, bepalen we op basis van een zorgvuldige afweging zoals die hierna is uitgewerkt in 7 stappen.

Na het doorlopen van deze stappen is nog een toets nodig op basis van geldende formele regels zoals de Omgevingswet en de Wet natuurbescherming.

Afweging in 7 stappen

Stap 1: Beperk autoverkeer op de Veluwe

We vinden het belangrijk dat bezoekers zo weinig mogelijk met hun auto in de haarvaten van de Veluwe komen. We willen de auto zo snel mogelijk vanaf de Rijks- en Provinciale wegen opvangen. Daarom zijn de Veluwe-Poorten goed verbonden met de Rijkswegen en de Veluwe-TOP's met

Provinciale wegen. De kleinere meer op de specifieke doelgroepen gerichte Startpunten mogen wel meer in de haarvaten van de Veluwe worden gesitueerd voor zover passend binnen de recreatiezonering.

Stap 2: Relatie recreatiezonering

De ontvangstlocaties moeten bijdragen aan de doelen van de recreatiezonering zodat kwetsbare natuur wordt ontzien. We willen bezoekers vooral verleiden richting zones A en B en gebieden buiten de Natura 2000-begrenzing. Daarom is een toetsing aan de recreatiezonering noodzakelijk bij het maken van de definitieve keus voor een locatie. Bij die toetsing wordt in ieder geval het volgende meegewogen:

- De positie van ontvangstlocatie biedt goede mogelijkheden voor geleiding van recreanten richting zone A en B en buiten de Natura-2000 begrenzing o.a. door een goede aansluiting op de routes in deze gebieden. De nieuwe ontvangstlocatie leidt niet tot extra recreatiedruk in zone C/C* of zone D.
- De nieuwe ontvangstlocatie leidt tot vermindering van parkeerdruk in kwetsbare gebieden. Daarvoor kan het tegengaan van 'scharrel' parkeren en opheffen kleine parkeerplaatsen in de haarvaten van de Veluwe, voorwaarden zijn bij de definitieve locatiekeus.
- De Veluwe-Poorten en de Veluwe-TOP's zijn gepositioneerd buiten de Natura 2000-begrenzing of in zone A.

Stap 3: Beter benutten randen Veluwe

Om het kwetsbare Veluwse natuurmassief zoveel mogelijk te ontlasten willen we de IJsselvallei, Veluwezoom, Gelderse vallei en de Veluwe kust toeristisch beter gaan benutten maar wel met respect voor de natuur in die gebieden. Naast de ontwikkeling van aantrekkelijke toeristische producten is ook de realisatie van voldoende ontvangstlocaties in deze randen van cruciaal belang om genoemde strategische koers te kunnen realiseren. Daarom heeft de ontwikkeling van ontvangstlocaties t.b.v. de randen van de Veluwe nu al prioriteit ook al weten we dat dit een lange termijn strategie is.

Stap 4: Goed verbonden met Veluwse Routenetwerken

We willen dat bezoekers zoveel mogelijk gebruik maken van Veluwse Routenetwerken dat onder verantwoordelijkheid van het Routebureau Veluwe wordt gerealiseerd. Deze routenetwerken zijn namelijk ook een instrument van het bestemmingsmanagement en zo ingericht dat daarmee aan de doelen van de recreatiezonering, beleving en leefbaarheid wordt voldaan. De routenetwerken zijn van een kwalitatief hoog niveau en gekoppeld aan de belevingsgebieden.

Stap 5: Verbonden met de Belevingsgebieden.

Goed gesitueerde en aantrekkelijke ontvangstlocaties helpen bezoekers te verleiden om van daaruit de Veluwe te gaan bezoeken. Echter alleen een goede infrastructuur is niet voldoende. Het is ook noodzakelijk dat bezoekers vanaf de ontvangstlocaties de beste Veluwe kunnen beleven. Daarom zijn de ontvangstlocaties een integraal onderdeel van de Veluwse belevingsgebieden. De Veluwse ontvangstlocaties zijn verbonden aan themaroutes en de Veluwse Informatie Punten gekoppeld aan de Veluwe-Poorten vertellen het verhaal van het betreffende belevingsgebied.

Stap 6: Efficiency

We streven naar efficiency qua kosten en grondgebruik. Daarom hebben bestaande parkeerterreinen bij de locatiekeus van ontvangstlocaties de voorkeur boven nieuw te realiseren terreinen zoals bijvoorbeeld locaties van Leisurelands.

Opmerking:

Het betaald parkeren op ontvangstlocatie hoeft geen probleem te zijn mits de voorzieningen wel kwalitatief voldoende niveau hebben. Bovendien denken wij dat betaald parkeren ook kansen biedt voor combi's. Denk bijvoorbeeld aan gratis of goedkopere duurzame vervolgmobiliteit gekoppeld aan een parkeerticket.

Stap 7: Veluwestijl.

De ontvangstlocaties voldoen vanwege de gewenste eenheid, herkenbaarheid en kwaliteit aan de Veluwestijl zoals beschreven in het Handboek voor routenetwerken en panelen. Door dit handboek expliciet de status te geven van Veluwestijl is vooraf helder wat hiermee wordt bedoeld zodat door middel van eenheid in bebording en informatielocaties een eenduidige Veluwe uitstraling voor alle ontvangstlocaties wordt gerealiseerd. Het handboek Veluwestijl voor routenetwerken en informatielocaties is te downloaden via:

<https://routebureauveluwe.nl/kennisbank-en-archief/>

Opmerking:

Er is ook een Handboek stijlelementen ontwikkeld voor straatmeubilair en andere inrichting van de ontvangstlocaties. Het daarin opgenomen ontwerp wordt breed gewaardeerd. Maar er is ook twijfel of het gewenst is om het Handboek stijlelementen een onderdeel te laten zijn van de Veluwestijl waaraan de ontvangstlocaties moeten voldoen om de Veluwe status te krijgen. Er is twijfel vanwege de hoge prijs (ondanks de lange levensduur), maar ook omdat dit Handboek fundamenteel het domein raakt waar gemeenten en grondeigenaren zich zelf verantwoordelijk voor voelen. Gezien deze twijfel wordt het Handboek stijlelementen géén onderdeel van de uniforme en herkenbare Veluwe stijl waaraan een ontvangstlocatie moet voldoen. Wel wordt het Handboek stijlelementen ter inspiratie aangeboden en onder de aandacht gebracht van projecteigenaren en initiatiefnemers voor Veluwse ontvangstlocaties zodat hier desgewenst gebruik van kan worden gemaakt. Ook dit document is te downloaden via: <https://routebureauveluwe.nl/kennisbank-en-archief/>

De Uitvoering

Wie heeft regie

Belangrijk is dat de ontvangstlocaties vanuit een Veluws perspectief op de goede plek komen te liggen. Dat vraagt in ieder geval voor de Veluwe-(OV)-Poorten en de Veluwe-TOP's een afweging en regie op Veluws niveau. Deze rol kan het beste belegd worden bij de Algemene Vergadering Veluwe Alliantie. Voor de kleine Startpunten is regie op lokaal niveau door de gemeenten of terrein beherende organisaties voldoende.

Zelfbinding

Om als Veluwe gezamenlijk uitvoering te kunnen geven aan deze bijgestelde Leidraad ontvangstlocaties is het wel nodig dat de Veluwe partners zich hieraan willen binden. Door deze gevraagde zelfbinding is de Leidraad niet vrijblijvend en wordt van partners verwacht dat zij deze respecteren. Eventuele om bijzondere redenen gewenste uitzonderingen hierop worden door de initiatiefnemer tijdig met de VeluweBoard besproken.

Veluwe-(OV)Poorten en Veluwe-TOP's op kaart

De Algemene Vergadering Veluwe Alliantie geeft invulling aan deze regie door een kaart met Veluwe-(OV)Poorten en Veluwe-TOP's vast te stellen. Deze locaties zijn bepaald op basis van de hiervoor genoemde afwegingen. Op deze kaart staan de locaties die al definitief zijn en de potentiële locaties waar nieuw te realiseren Veluwe-(OV)Poorten en Veluwe-TOP's mogelijk zijn. De kaart geeft voor de potentiële locaties niet de exacte plek aan maar een duiding van een zoekgebied waarbinnen initiatiefnemers een haalbare locatie mogen zoeken die optimaal voldoet aan het afwegingskader van deze Leidraad. Van een initiatiefnemer wordt verwacht dat ze ook andere relevante partners als omliggende gemeenten en grondeigenaren bij dit proces betreft. Deze zoektocht naar een geschikte locatie wordt begeleid door het Routebureau Veluwe en het VeluweTeam.

Een potentiële locatie voor een Veluwe-(OV)Poort of Veluwe-TOP kan alleen definitief worden als zowel de betrokken gemeente als grondeigenaar hiermee akkoord gaan. Bij twijfel of een locatie wel voldoende invulling geeft aan de doelen van de Veluwe wordt het plan aan de VeluweBoard voorgelegd.

Startpunten

Gemeenten en terrein beherende organisaties geven invulling aan hun regierol voor de nieuwe Startpunten door een voorstel daartoe te toetsen aan deze Leidraad ontvangstlocaties. Het voorstel tot een locatiekeus wordt begeleid door het VeluweTeam en het Routebureau Veluwe.

Ondersteuning

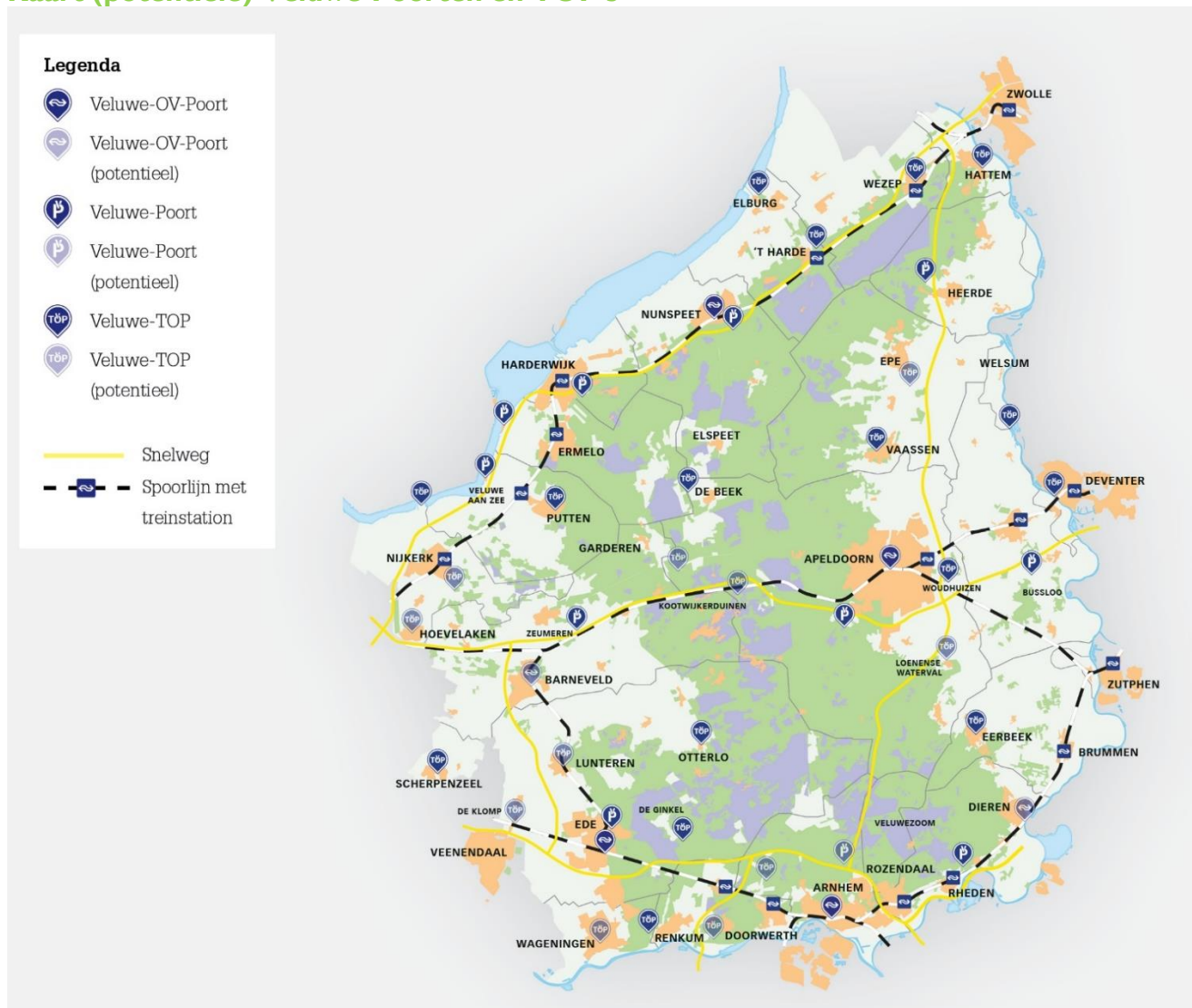
In de fase van locatiekeuze en ruimtelijke schets van de ontvangstlocatie kunnen initiatiefnemers een beroep doen op het Routebureau Veluwe. Zij kunnen de projectleider van de gemeente of terreineigenaar op weg helpen, koppelen aan ervaringsdeskundigen elders, advies geven over het ontwerp en het schetsplan helpen concretiseren.

Voor de inrichting, aanleg en het beheer en onderhoud van de informatieborden, -panelen en bewegwijzering op ontvangstlocaties vervult het Routebureau Veluwe een centrale rol.

Evaluatie

De Algemene Vergadering Veluwe Alliantie zal deze Leidraad en bijbehorende kaart periodiek evalueren en waar nodig bijstellen.

Kaart (potentiële) Veluwe-Poorten en TOP's



Lijst (potentiële) Veluwe-Poorten en TOP's

Veluwe-OV-Poorten

Apeldoorn
Arnhem
Barneveld
Dieren
Ede-Wageningen
Nunspeet
Rheden

Veluwe Poorten

Apeldoorn ('t Leesten)
Arnhem (Postiljon)
Barneveld (Zeumeren)
Ede-Wageningen
Ermelo (Veluwe aan Zee noord)
Harderwijk (Boekhorstlaan)
Heerde (Heerderstrand)
Nunspeet
Putten (Veluwe aan Zee zuid)
Voorst (Bussloo)

Veluwe TOP's

Apeldoorn (Woudhuizen)
Beekbergen
De Ginkel
De Klomp
Doorwerth
Eerbeek
Elburg (Haven)
Ermelo (De Beek KNHS)
Epe
Garderen
't Harde
Hattem
Hoevelaken
Loenen (Loenense waterval)
Lunteren
Nijkerk (aan Zee)
Nijkerk (Haven)
Otterlo
Putten (Schovenhorst)
Rheden (Posbank)
Renkum (Renkums Beekdal)
Scherpenzeel
Papendal
Vaassen (De Cannenburgh)
Wageningen
Wezep

Typen ontvangstlocaties voor automobilisten

TYPE / NAAM	KENMERK	INRICHTING	CAPACITEIT (ORDEGROOTTE)	FACILITEITEN	DOELGROEP					COMMUNICATIE & MARKETING	
					DAG TOERIST	VERBLIJFS TOERIST	LOKAAL	VELUWE	LOKAAL		
Veluwe-Poort	Hoofdentree goed verbonden met een A-weg en verbonden met knooppunt van meerdere Veluwse routenetwerken.	Veluwestijl met desgewenst zichtbaarheid eigenaar.	> 100	Als Veluwe-TOP plus: Veluwe Informatiepunt ¹ , oplaadpunten auto + fiets, duurzame vervolgmobiliteit zoals fietsverhuur.	●	●	✗	●	✗		
Veluwe-TOP	Entree goed verbonden met een N-weg en verbonden knooppunt van meerdere Veluwse routenetwerken.	Veluwestijl met desgewenst zichtbaarheid eigenaar.	40-100	Als startpunt plus met ontvangspaneel: horeca en toiletten nabij.	●	●	●	●	●		
Startpunt evt. met toevoeging: - Wandel - Paard - Thema	Vertrekpunt van het wandel- en/of Ruiter- en Mennetwerk.	Veluwestijl met desgewenst zichtbaarheid eigenaar. Maatvoering voor gebruikersgroep.	20-40	Veluws startpuntbord, thematisch paneel optioneel.	●	✗	●	●	●		
Overig (valt buiten deze Leidraad)	Bekend bij lokale bevolking, niet bedoeld voor toeristen. Mogelijk saneren indien nodig vanwege recreatiezonering.	N.v.t.	onbepaald	Volledig voor keuze van de eigenaar. Gebruik Veluwestijl mag.	✗	✗	●	✗	✗		

¹ Gebouw(tje) waar bezoekers (digitaal) kennis kunnen maken met het verhaal van het beleavingsgebied en recreatieve informatie (routes, horeca, evenementen e.d.) kunnen krijgen over de Veluwe.

Typen ontvangstlocaties voor OV-reizigers

TYPE	KENMERK	FACILITEITEN / INRICHTING	DOELGROEP					COMMUNICATIE & MARKETING	
			DAG TOERIST	VERBLIJFS TOERIST	LOKAAL	VELUWE	LOKAAL		
Veluwe OV-Poort: Arnhem - Apeldoorn - Barneveld (potentieel) - Ede-Wageningen - Nunspeet - Dieren	Transfer naar ander vervoersmiddel mogelijk; knooppunt van of verbindingroutes met meerdere Veluwse routenetwerken.	Als Veluwe-OV-Halte plus: horeca, toiletten, duurzame vervolgmobiliteit zoals fietsverhuur.	●	●	✗	●	✗		
Veluwe-OV-halte - Alle overige reguliere treinstations ² - Specifieke bushaltes	Verbonden met zowel ten minsten twee Veluws routenetwerken als Belevingsgebied.	Informatie en bebording/panelen conform Veluwestijl.	●	✗	●	●	●		
Overig - Overige bus en treinhalthes	Bekend bij lokale bevolking, niet bedoeld voor toeristen.	Naar inzicht van de eigenaar. Veluwestijl mag.	✗	✗	●	✗	✗		

² Nijkerk, Putten, Ermelo, Harderwijk, 't Harde, Wezep, Twello, Klarenbeek, Empe, Brummen, Dieren, Velp, Oosterbeek, Wolfheze, De Klomp, Lunteren, Barneveld.